

CENTRUM GANSPOEL VZW

GANSPOEL 2
3040 HULDENBERG
TEL: 02/688.00.40
FAX : 02/688.07.13

Nieuwsbrief Ganspoel

THUISBEGELEIDINGSDIENST
DIENST GEÏNTEGREERD ONDERWIJS

NR. 53

NOVEMBER 2011

In dit nummer:

- Loslaten: een universeel thema
- Een dagje op de boerderij
- Andere kinderen, andere ouders?
Over de ontwikkeling en opvoeding van slechtziende kinderen op lagere schoolleeftijd
- Speelgoed
- Deborah en Brian
- Naar het cursuscentrum in Ganspoel in het voorjaar 2012

Voorwoord

We kozen voor deze nieuwsbrief het **thema 'loslaten'**.
In vorige nieuwsbrief citeerden we al Herman de Coninck:

“Neem een kind dat zijn eerste stappen zet.
Het gaat niet over hem vasthouden,
maar over zou-ik?-loslaten en lang kijken.”

Voor Alice van der Pas is **zelfstandig worden** het **einddoel van opvoeden**.

Eerst doe jij als ouder letterlijk alles in de plaats van je kind: zorgen voor veiligheid, instaan voor basisbehoeften, bepalen wat je kind mag doen en moet doen, met wie het omgaat, enz. Geleidelijk neemt je kind over. Hij leert zelf eten en zich verzorgen, later leert hij instaan voor zijn eigen veiligheid, keuzes maken in zijn leven; het bepaalt zijn eigen doelen en zijn eigen weg. Je blijft je verantwoordelijk voelen, maar je opdracht als ouder verandert heel de tijd, zoals je kind verandert. Je moet heel goed je hulp leren doseren. Daarvoor moet je goed weten 'waar je kind staat'. En om te weten 'waar je kind nu staat' moet je ... **veel en lang kijken. Dan kan je loslaten.**

Ouders in thuisbegeleiding brengen als een van hun grote zorgen: ons kind zal toch ooit zelfstandig kunnen leven, op eigen benen kunnen staan?

Voor sommige kinderen zal zelfstandigheid een andere inhoud krijgen. Ook loslaten wordt dan een andere opdracht, die veel van je vraagt en veel onzekerheid en twijfels kan oproepen.

Wij deden in juni een **oproep aan ouders** om iets te schrijven over hun eigen ervaringen met **loslaten** om je kind te helpen **zelfstandig worden**. De reacties op de oproep vind je in deze nieuwsbrief. We zijn er zeker van dat ze veel lezers zullen aanspreken.

Cathérine Vanderbeken geeft haar eigen beschouwingen bij het universeel thema, dat loslaten blijkt te zijn, en verwijst daarbij naar de ervaringen en getuigenissen van ouders over ons thema.

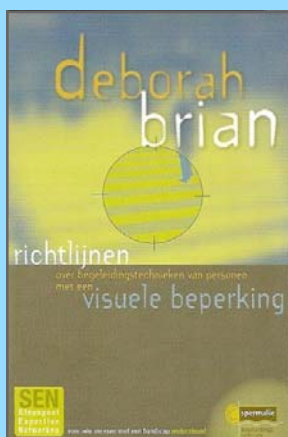
Verder in de nieuwsbrief vind je nog de aankondiging van **drie cursussen voor ouders**, die in het voorjaar 2012 zullen plaatsvinden in Ganspoel, telkens op initiatief van de thuisbegeleidingsdienst.

En een verslag van het **bezoek** dat de GON-kleuters brachten aan de **boerderij**.

Er is een korte **voorstelling van de DVD 'Deborah en Brain'**, die de collega's van Spermalie maakten over begeleidingstechnieken voor kinderen en volwassenen die blind zijn of zeer slechtziend. Aanbevolen!

De derde aflevering van onze reeks '**andere kinderen, andere ouders**' - over de sociale en emotionele ontwikkeling van **kinderen die slecht zien** - gaat over **kinderen op lagere schoolleeftijd**.

En tenslotte geven we informatie over **spel en speelgoed**, dat begeleiders ontdekten in gezinnen en dat ze graag ook aan andere ouders willen laten zien.

Loslaten: een universeel thema

Toen we de oproep lanceerden om te vertellen of te schrijven over loslaten, konden we wel raden dat heel wat gevoelens herkenbaar gingen zijn.

Loslaten is dan ook een universeel thema dat terugkomt in de gezinnen die we begeleiden, in de verhalen van jongeren en jongvolwassenen met (of zonder) beperking, in onze eigen levens.

Als mens zijn we allemaal kind en kleinkind van, en kunnen we zus of broer, vriend, collega, ouder, partner, buur, zijn... en allemaal kennen we de gevoelens die gepaard gaan met loslaten. Ieder van ons moet wel eens een kinderroom opgeven, afscheid nemen van de vriendjes uit de lagere school, verhuizen naar een nieuwe woning en de oude buurt, of zelfs het ouderlijke huis achterlaten, een collega uitwuiwen die met pensioen gaat, een lief vergeten dat het uitmaakte, een kind loslaten dat een ingreep ondergaat, ... telkens worden we geconfronteerd met een heel scala aan gevoelens, die ons behoorlijk op de proef kunnen stellen.

We verzamelden woorden die met loslaten te maken hebben.

In de lijst staan zowel positieve als negatieve woorden. Woorden als conflict, verdriet, angst, twijfels tonen aan dat loslaten niet altijd makkelijk is. Woorden als respect, vrijheid, ontwikkeling, doelen, liefde, vertrouwen, ruimte, zelfstandigheid, dromen, ... laten zien dat loslaten ook te maken kan hebben met positieve dingen uit het leven.

Als we loslaten associëren met opvoeden, en we lezen de artikels in deze nieuwsbrief, 'in en tussen' de regels, dan is het duidelijk dat er gevoelens uit beide polen, de negatieve en de positieve, aan bod komen. In elk artikel herkennen we de angst, de twijfels, de krop in de keel - of de steen in de maag van moeders, vaders, grootouders en niet in het minst van de broers of zussen. En daarnaast herkennen we de gevoelens van liefde, vertrouwen, fierheid, respect, begrip.

Loslaten begint al van bij de geboorte. Een kind komt op de wereld, en wordt fysiek losgemaakt van de moeder. In de tijd die volgt, zijn er kleine of grote stapjes van losmaking herkenbaar.

Sommige gebeuren stilletjes, zonder veel omhaal, van andere kijkt men op, die gaan niet zonder slag of stoot.

Wanneer een kind met een handicap op de wereld komt, is loslaten veel moeilijker. Een kind met een beperking lijkt en is meer kwetsbaar, je moet het meer behoeden en beschermen.

Het is zo spannend, om het kind achter te laten in de kribbe, bij de kleuterjuf, in de nieuwe school, bij de sportclub of op het zomerkamp. Het vraagt veel vertrouwen om de jongere op de bus te zien stappen om te gaan winkelen met vriendinnetjes. Wat er voor in de plaats komt, wanneer een eerste schooldag of het winkelen vlot verliep, is een kind dat vol fierheid en met gegroeid zelfvertrouwen terugkomt. En als het mis liep, is het de kunst om nieuwe kansen te geven, opnieuw achter het kind te staan en vertrouwen te hebben en te geven, met de nodige steun. Loslaten heeft veel te maken met balanceren op een slappe koord: het evenwicht moet gevonden worden tussen loslaten en veilig stellen, tussen geloven en hopen dat het kan en jezelf tegelijkertijd schrap zetten voor tegenslagen.

Een extra dimensie in het loslaten van een kind met een beperking, is dat het vaak moet 'losgelaten' worden in de handen van iemand anders. Het gaat niet altijd op eigen benen kunnen staan, het eigen leven in handen nemen. Misschien zal er altijd iemand in de buurt moeten zijn, of zal de zorg noodgedwongen aan anderen moeten worden overgedragen - voor eventjes, of voor langere tijd.

Dat moeten 'delegeren van zorg' is ontzettend moeilijk, het plaatst ouders voor dilemma's en gewetensproblemen en schuldgevoelens. De tijd die vrijkomt smaakt bitterzoet, is moeilijk voluit te genieten. Toch is deze tijd van onschatbare waarde, om even op te laden, om energie en geduld bij te tanken, om jezelf, of de partner of de andere kinderen aandacht te geven. Vanuit deze optiek gezien, is het nemen van tijd voor jezelf ineens ook een gevende daad: wanneer je uitgerust bent, is je voorraad kracht en kalmte weer groter.

We danken alle ouders, die ons openhartig vertelden over wat loslaten voor hen betekent. Het menselijke aspect in deze verhalen raakt ons, en zet ons aan met nog meer zorgvuldigheid en aandacht kinderen, jongeren en hun ouders en hun families te begeleiden.

Manasse

Manasse is een vrolijke peuter van anderhalf jaar. Zij heeft een broertje, Zico, die over enkele maanden drie jaar wordt. Tijdens huisbezoeken laat Manasse zien dat ze een hele fijne band heeft met haar ouders en haar broertje. Ze glundert bij de aanmoedigingen die mama haar geeft.

Loslaten om zelfstandig te laten worden. Waar hebben de ouders dit ervaren?

Wellicht waren er al eerdere momenten van loslaten (op de mat laten spelen in plaats van in de box), maar de **start bij de onthaalmoeder** was er zeker zo één. Door de medische zorgen met Manasse was mama wat langer thuisgebleven. De zwangerschap verliep niet probleemloos en zij werd prematuur geboren. Maar toen Manasse een jaar was geworden, wilde mama haar werk graag deeltijds opnieuw opnemen. De start bij de onthaalmoeder werd goed voorbereid. Manasse ging er al een keertje naartoe vóór mama effectief startte met werken; mama gaf heel wat informatie door en zij zou met halve dagen werken zodat zij Manasse 's middags kon ophalen.

Al snel konden de ouders en de onthaalmoeder ervaren dat deze overgang vlot verliep. Manasse gaat graag naar de kindjes – ze had ook eerder thuis al laten zien dat ze erg gesteld was op haar broer en neefjes en nichtjes. Mama kende de onthaalmoeder, want Zico en de neefjes gingen er ook naartoe. Er was dus zeker heel wat 'herkenbaars' voor Manasse bij de onthaalmoeder. Uiteraard gingen ook tutje en knuffeltje mee! De onthaalmoeder stond erg open en zag de komst van Manasse helemaal zitten.

Manasse at er redelijk snel ook wel – een gevoelig puntje voor vele ouders. Weliswaar soms wat minder dan thuis, maar daar zaten het andere eet- en slaapritme waarschijnlijk ook voor iets tussen. Dit kon snel uitgeklaard en opgelost worden. Als Manasse bij de onthaalmoeder wat minder had gegeten, haalde ze dat nadien, thuis, wel in. Zo maakten de ouders zich hierover niet te veel zorgen.

Letterlijk loslaten deden de ouders wanneer ze Manasse stimuleerden om **alleen te leren stappen**. Daar werd hard naar uitgekeken.

De individuele kinesitherapie die Manasse krijgt, is erg ondersteunend en met z'n allen zagen we haar mooi de voorbereidende stappen zetten: zich recht trekken, zijwaarts langs de meubels stappen (om aan de knopjes van allerlei toestellen te prutsen, van motivatie gesproken!), alleen staan en terug kunnen gaan zitten,... tot ze plots alleen haar eerste stapjes zette. Grote vreugde uiteraard en heel fier, mama en papa evenzeer als Manasse! Dan wil je dat laten zien aan oma's en opa's en ... dan lukt dat nog even niet. Korte tijd nadien toont Manasse dit zonder blikken of blozen aan al wie het wil zien!

Waren de ouders wat -meer- bezorgd dan bij Zico? Mama kan goed aangeven dat ze niet zo bezorgd was over 'vallen en zich stoten'. Ze had immers gezien dat Manasse erg nieuwsgierig is en experimenteert, maar dat ze nieuwe dingen rustig, voorzichtig en veilig probeert te doen. Ze is zeker geen roekeloze waaghals. Dit gaf de ouders voldoende vertrouwen om haar te laten proberen. Bovendien is het voor de ouders ook wel duidelijk dat een kind slechts leert, letterlijk, door 'vallen en opstaan'. Mogelijk helpen de ervaringen met broertje Zico, om de risico's te relativieren.

Toch geeft mama aan dat ze wat meer bezorgd is over de trap. Van Manasse weten we dat ze op afstand niet zo goed ziet en mogelijk heeft ze problemen met dieptezicht. Ook al is het hekje aan de trap dicht, toch durft mama haar niet zo goed in de buurt van de trap laten spelen. Een beetje te bezorgd? Wie zou dat niet kunnen begrijpen!

Loslaten en mama's nabijheid nodig hebben laat Manasse heel goed zien wanneer ze bij de kinesitherapeute nieuwe oefeningen moet doen of zaken moet inoefenen die ze niet zo graag doet. Dan komt Manasse stevast naar mama. Mama weet dat het belangrijk is dat dit toch geoefend wordt en helpt de therapeute om Manasse terug 'bij de zaak' te krijgen. Soms is daar méér dan een béétje creativiteit voor nodig.

We zien nog heel wat stappen naar meer zelfstandig laten worden: sinds Manasse zich zelf kan verplaatsen, **kiest ze zelf waarmee ze wil spelen en trekt ze daar naartoe!** En als ze in haar kinderstoeltje zit, duwt ze het speelgoed dat ze beu is, gewoon weg van haar tafeltje. En plezier als dit dan op de grond klettert!

Ze geeft te kennen dat ze in haar grote stoel in de keuken wil zitten wanneer er daar gekookt wordt en nu ze 'ja' en 'neen' begint te gebruiken, zullen we des te beter te weten komen wat onze 'jonge dame' wil.

Tijdens de maaltijden zit Manasse mee aan de grote tafel en volgt ze geboeid wat daar gebeurt. Ze eet een koekje of boterham uit de hand en tijdens patatjes of fruitpap krijgt zij ook een lepel in de hand. Zo kan ze leren meedoen. Soms scheppen de ouders al een keertje samen met haar op, net zoals ze dat bij broertje deden.

De ouders hebben er vertrouwen in dat zelfstandiger worden bij Manasse wel losloopt; ze zien hoe dit bij Zico gaat en proberen dezelfde regels te hanteren.

Ze zien dat Manasse wat ze thuis leerde ook bij de onthaalmoeder doet of wat ze bij de kinesitherapeute leerde thuis gebruikt. Is dat niet waar leren voor dient?

Wat tegen de tijd dat Manasse groter wordt en nog meer zelf wil doen?

Haar ouders proberen niet té ver vooruit te kijken, maar vooral stil te staan bij wat zich binnen een redelijke tijd aandient. Ze hebben er vertrouwen in dat ze er wel komt, misschien een beetje later dan de leeftijd in 'de boekjes', maar dat zij er komt is voor hen belangrijker dan wanneer.

De ouders zijn ondertussen heel fier op wat Manasse ondertussen al allemaal kan.

Soms, héél soms, krijgt Manasse toch iets meer gedaan dan haar broertje, destijds.

'Tutje en knuffeltje' mogen toch mee naar beneden, in plaats van in bedje boven te blijven. Ze worden er wel in het vaste mandje aan de keuken gelegd. Wellicht hebben de vele consultaties en ziekenhuisopnames, waar deze haar konden helpen troosten, daarmee te maken.

G.V.

Kenzo en Milan

Kenzo en Milan zijn een tweeling. Ze zijn zes jaar oud.

Ze werden te vroeg geboren en vragen van hun ouders heel wat aandacht.

Kenzo heeft motorische problemen, kan niet stappen en zit in een rolstoeltje met speciale zit-schelp, hij heeft een mentale handicap en visuele problemen.

Tot voor kort ging hij elke dag met de bus naar een aangepaste kleuterschool. Sinds september is hij op internaat in Ganspoel. Tiene laat de ouders aan het woord.

Kenzo ging vorige zomer naar de geïntegreerde speelpleinwerking. Waarom hebben jullie hiervoor gekozen?

De vakanties vormden een probleem want er is geen opvang voorzien vanuit de school.

Kenzo verveelt zich snel als er geen activiteiten voorzien zijn en hij kan nog maar heel kort alleen spelen. We willen de familie ook niet extra belasten. Zij springen al bij tijdens het schooljaar om af en toe te babysitten.

Via de ziekenkas kregen we informatie over vakantieopvang voor kinderen met een handicap. We zijn eerst op bezoek geweest. Dat viel best mee. Kinderen met een handicap krijgen een persoonlijke begeleider. Als ze niet kunnen aansluiten bij de gewone activiteiten in groep zorgt die begeleider voor aangepaste activiteiten. Broer Milan was er ook welkom.

Wat betekende dat emotioneel voor jullie: de eerste keer bij vreemden?

De persoonlijke begeleider kwam eerst een halve dag hier bij ons op bezoek om kennis te maken. Hij was heel gemotiveerd, hij werd daar niet voor vergoed. Dat gaf heel veel vertrouwen. Een goede kennismaking doet veel.

Alles is goed verlopen tijdens de vakantieperiode.

Dit jaar zijn ze opnieuw geweest. Dit keer had Milan een andere begeleidster maar alles is terug goed verlopen. Het ijs was gebroken en Kenzo reageerde goed.

Deze zomer zijn jullie voor het eerst op vakantie geweest zonder Kenzo. Dat was een heel grote stap.

De kinderen worden zes jaar, het zou de laatste keer zijn dat we buiten het seizoen zouden weg kunnen.

Op stap gaan met de twee kinderen is niet vanzelfsprekend en niet echt ontspannend. Broer Milan wil zich kunnen uitleven.

Hun activiteiten lopen steeds meer uit elkaar. We merkten dat Milan dikwijls aandacht tekort kwam en hij begon dit ook te vertellen. Dat is heel confronterend. Daarnaast hadden we ook voor ons zelf best nood om onze batterijen op te laden.

Jullie hebben deze vakantie goed voorbereid. Hoe ging dat voor jullie?

Als voorbereiding op deze week vakantie is Kenzo een weekend gaan logeren in Zevenbergen, Ranst. *(Bij de goedkeuring van thuisbegeleiding krijg je eveneens de goedkeuring om een aantal dagen per jaar je kind te laten logeren in een aangepaste voorziening.)*

Het was de eerste keer dat hij bij vreemden ging slapen. Het afscheid was heel moeilijk. Bij het vertrek heb ik in de auto geweend als een klein kind.

Het was een moeilijk weekend. Je wilt wel twintig keren bellen. Maar ik heb gewacht tot 's avonds.

Ik weet uit ervaring in mijn eigen werk dat het lastig is als je gestoord wordt terwijl je bezig bent met de mensen (ik werk in een bejaardentehuis). Toen ik belde sliep Kenzo al en hij had zich goed geamuseerd.

Dat vroeg slapen was voor mij een belangrijk teken. Als Kenzo niet kan inslapen dan betekent dit dat er een probleem is. Het is toch heel anders dan bij een gewoon kind. Broer Milan kan zijn mannetje staan. Bij Kenzo is het alsof je een baby achterlaat. Als moeder weet je waarom hij weent (Kenzo kan nog maar een klein aantal eenvoudige woordjes zeggen). Stel je voor dat ze hem niet kunnen sussen.

Mijn ongerustheid lag als een blok op mijn maag.

Papa beaamt dit: plezant was dat weekend niet. Maar als we hem gingen halen vonden we een Kenzo die heel content was. Hij is meestal heel content als hij tussen de kinderen is.

Hoe was jullie week vakantie dan?

We zijn gerust kunnen vertrekken naar Frankrijk. Het hoofd van de dienst in Zevenbergen heeft ons zeer goed ontvangen. Dat doet veel.

Kenzo kwam in een goede groep terecht: met veel verschillende hoeken en veel aangepast speelgoed: allemaal gericht op kinderen zoals Kenzo. We hebben elke avond gebeld. Zo waren we telkens op de hoogte hoe het gegaan was die dag. Dat was een hele geruststelling.

Broer Milan heeft Kenzo wel gemist. Hij vroeg dikwijls naar Kenzo. Hij heeft er een ganse namiddag met een grote gehandicapte jongen in een rolstoel gespeeld.

In augustus is Kenzo nog eens een weekend gaan logeren en ook dat is goed gegaan.

Toen kwam de grootste stap: Kenzo ging begin september op internaat.

Hoe was dat voor jullie en het gezin?

Dat was verschrikkelijk moeilijk. We hebben echt

moeilijke weken achter de rug. Je geeft echt alles uit handen, ik geef mijn opvoeding weg. Ik heb echt het gevoel dat ik een stuk van mijn moeder-zijn afgeef.

Het nemen van de beslissing om Kenzo op internaat te laten gaan was moeilijk, maar dat ging nog.

Naarmate de datum dichterbij kwam werd het steeds erger voor ons. We zijn hem samen gaan brengen. Ik ben al wenend teruggekomen en papa was heel stilletjes. De eerste weken hebben we dikwijls getwijfeld: hebben we wel de goede beslissing genomen.

Tweemaal hebben we op het punt gestaan om hem te gaan halen. Vooral op het werk hebben ze mij heel erg gesteund om dit niet te doen. Het was een moeilijke periode voor iedereen: voor ons en voor de grootouders en ook voor Kenzo. Hij vroeg voortdurend naar mama en papa. Hij miste zijn rituelen heel erg en wij ook.

Nu (half oktober) begint het te beteren voor iedereen. Kenzo begint zich aan te passen.

Het voorbije weekend was het eerste weekend dat Kenzo opgewekt thuiskwam.

Hij begint terug te zingen. Dat doet heel veel deugd.

T.V.

Lukas

Lukas is een (meestal) vrolijke jongen van acht jaar, met een fysieke, mentale en visuele handicap. Hij kan slechts één hand gebruiken en stapt moeilijk, waardoor veel spelletjes voor hem niet kunnen. Ook concentratie en interesse houden zijn niet evident.

Opvang van Lukas in de vakantieperiodes is niet steeds evident, omdat er zo weinig aangepaste mogelijkheden zijn, vandaar dat ik probeer de vakantiemaanden zo veel mogelijk vrij te houden. Gelukkig lukt me dat als zelfstandige wel redelijk, maar na die twee maand zomervakantie bleek ik telkens zo 'leeg', batterijen op, nood aan .... vakantie! Die echter voorbij was!

Twee jaar geleden, een lange zomervakantie, mooi weer:

Lukas houdt niet van de zon, hij wordt er snel moe van en wil binnen blijven. TV kijken (weer Samson en Gert kerstshow, ook al is het hartje zomer ☺) en eventueel wel puzzelen, maar dan wel met mama naast zich.

Viktor, toen zes jaar, wil buiten spelen, sjotten en fietsen, en wil natuurlijk ook evenveel aandacht.

Ik, mama, ren maar op en neer en probeerde bij elk spel wat mee te volgen en intussen nog wat eten op tafel te toveren of een machine was te draaien.

Huiselijke taken zijn sowieso niet mijn favoriete bezigheden en dat op en neer geloop en geruzie rondom mij maakt alles er niet leuker op natuurlijk. En dan nog kiné-beurten en doktersafspraken ter opvolging tussendoor!

Papa komt thuis, blij en opgelucht na een lange dag op het werk en hoopt er een gezellig familie-tafereeltje te vinden, samen lekker eten en gezellig avondje! Niet dus!

Gestreste mama, ruziënde kids.

Eén jaar geleden:

Toen de situatie eens met vrienden ter sprake kwam, hoorde ik dat hun dochter het integratiekamp van Maasmechelen (Kazou/Jomba) wel heel leuk vond: kinderen van verschillende leeftijd, met of zonder beperking die samen op kamp gaan en vooral: een gevulde dagplanning.

Mijn verstand zei: ja, da's iets voor Lukas! Met zijn vorige school was hij toch ook al vijf daagjes aan zee. Hij is erg ongeremd, niet verlegen en kan en durft gelukkig goed uitdrukken wat hij wil. Bovendien, al die spelletjes en activiteiten op een dag, mooi gepland en voorspelbaar, dat lukte me thuis toch niet zo goed, ondanks tips van thuisbegeleiding en kleine stapjes vooruit. Wat het makkelijker maakte, is dat Lukas een allemansvriend is, en graag met iedereen meegaat (soms te, ...want hij zou dat ook met vreemden doen!)

Maar mijn hart zei: hij zal vaak vallen, want die moni's weten nooit zo goed waar hij struikelt als ik, en met die medicatie en epilepsie, stel dat er iets gebeurt op zo'n kamp, ik vergeef het mezelf nooit. En dat verblijfje aan zee, dat waren wel mensen van school en zijn kiné, die hem al heel goed kenden... En nog het strafste: 10 nachten weg! Dat is wel heel lang! Da's al lang voor een kind zonder beperking, laat staan voor onze Lukas, waar toch wel een hele 'gebruiksaanwijzing' mee gepaard gaat. Stel dat ... stel dat.. alle doemscenario's doken in mijn hoofd op.

Uiteindelijk toch maar de knoop doorgemaakt, naar infoavond geweest en ook nog eens gebeld en gesproken met de hoofdmonitor, want intussen was Lukas toch erg vermoeid door zijn epilepsie en liep het doseren van de medicatie niet zo goed. Was het wel zo'n goed plan?

Wat bleek: Lukas kwam superenthousiast thuis, al vond ik dat hij op de foto's toch wel erg vaak een dutje deed in zijn verhoogde buggy. Maar Lukas wilde meteen volgend jaar weer mee, en intussen zit ik op Facebook met de moni's zodat ook het contact nog een beetje blijft.

Deze zomer:

Dat Lukas weer naar Maasmechelen zou gaan, was al zeker. Zelfde periode, veel dezelfde moni's, Lukas wat beter in zijn vel en minder vermoeid dan vorige zomer, dus dat zou wel lukken... Maar dit jaar waren er wel tranen bij het afscheid toen wij hem in Maasmechelen achterlieten. Ai, dat had ik niet meer verwacht. Even moeilijk, slikken en weg.

Maar wat bleek: toen wij hem gingen terughalen, weende hij even hard omdat hij zijn lievelingsmoni moest achterlaten. Zo relatief waren dus die tranen.... Lukas werd er wel echt verwend, niet alleen door de aandacht van moni's en de goedgevulde dagplanning, maar ook door de andere, oudere jongeren. Altijd was er wel een schoot, een arm, een knuffel, een lach! Thuis moest Lukas wel even wennen, want dat lukte bij mama en papa toch niet om zo veel gedaan te krijgen, dus even terug structuur brengen was wel nodig.

Omdat Lukas dol is op de zee, hadden we voor half augustus nog een piratenkamp geboekt in Lombardsijde. Als hij één kamp leuk vindt, wellicht wel een tweede ook. Wij hadden deze keer een kamp van Jomba gekozen, met een kleine groep kindjes met mentale handicap. Intussen hadden we een echte Belgische zomer en kwam er van familie-uitstappen niet veel terecht.

In een opwelling wilden we proberen er met onze jongste even tussen uit te knijpen tijdens het piratenkamp van Lukas. Enkele 'deskundigen' raadden ons aan dat zeker te doen: zo kan de jongste eens zijn vleugels uitslaan, en hoeft hij niet altijd rekening te houden met zijn broer. En kunnen wij als ouders ook even echt ontspannen zonder de constante medische zorg, aandacht ... voor Lukas.

Dat klinkt wel goed, maar ergens knaagde toch dat schuldgevoel: kunnen wij dat nu wel maken,

wij lekker 5 daagjes naar de zon, met Viktor, en Lukas alleen op kamp, en zelfs ergens een klein stemmetje, totaal onterecht: "wat gaan de mensen wel zeggen? Die gaan zelf lekker op vakantie en hun 'moeilijke' zoon laten ze thuis...."

Anderzijds, voor één keertje voorlopig, en de jongste verdient ook onze aandacht, die moet al zo vaak toegeven of eerder naar huis want 'broer is moe', en Lukas houdt trouwens niet van te warm weer...

OK dan maar, laten we het proberen: maar wij brengen Lukas zelf naar de bus, en zijn terug als hij weer thuis komt, slechts 5 nachtjes weg dus, een net aanvaardbaar compromis met ons schuldgevoel.

Op de bewuste vertrekdag: Lukas afgezet aan de bus. Helaas weer veel tranen, want in tegenstelling tot vorig jaar en in juli wil hij wel nog wel op kamp, maar liefst dat mama en papa ook mee gaan en daar blijven. Dikke krokodillentranen bij het weggrijden van de bus, onze Lukas huilt als enige, maar dan wel heel hard... Oh, EEERRRGGGG!!

Heel stilletjes stappen wij als gezin in de auto om door te rijden naar de luchthaven, onze jongste huilt zacht: "waarom weent Lukas, dan moet ik ook wenen!!!". Wij proberen mekaar te overtuigen dat het bij Lukas toch maar drie minuten duurt, zo'n hevige emoties, en eens in de luchthaven is het ergste schuldgevoel weg, hoewel... Ook in ons vakantiehôtel is het de eerste dag wennen, en na de eerste nacht zegt Viktor, die we het zo gunden om eens zonder zijn broer onze volle aandacht te krijgen, al bij het ontwakken: "wat zou Lukas nu aan het doen zijn...?".

Gelukkig maakt Viktor al snel vriendjes in het hotel, hij toont aan wie het zien wil zijn zwemkunsten en na twee dagen moeten wij hem bij zijn maatjes gaan zoeken als wij willen gaan eten. Ah, dit gevoel van rust was dus dat gevoel wat wij moesten krijgen! En ja, het heeft deugd gedaan, maar na die vijf dagen ook weer blij dat iedereen terug samen is, en het gezin compleet.

En volgend jaar? Dat zien we dan wel weer....

De ouders van Lukas

Nikolas

Nikolas wordt negen jaar in november en inderdaad wat wordt hij groot. Hij heeft een motorische beperking (hemiplegie), zit op de mentale leeftijd van vijf jaar en er zijn grote vermoedens van CVI. Hij zit sinds zijn vierde jaar op "De Brem", school voor buitengewoon onderwijs.

Nikolas gaat al een paar jaar naar de gewone kinderopvang in het dorp naast het onze. Het zijn er lieve begeleidsters, die er zeker voor openstaan en hem altijd met de glimlach ontvangen. Hier voelt hij zich heel goed en dat is voor ons natuurlijk een heel aangenaam gevoel om hem daar te mogen en kunnen afzetten.

In de zomer van 2010 dachten we dat het tijd was om hem mee op kamp te sturen. In januari 2010 hadden we alvast geboekt (dat was toen nog veraf). Hij zou zeven dagen met Hannibal (JKVG) op kamp gaan. Toen de datum dichterbij kwam, werd het voor ons wel heel spannend. Was dit wel een goede beslissing en wat als..... ?

Onze Nikolas zelf was apentrots, want hij mocht alleen op kamp. Koffers gepakt en daar vertrokken we naar de Hoge Rielen te Kasterlee. Gelukkig niet ver van huis, want ja dan was ik snel daar als er iets zou gebeuren.

Heel mooi paviljoen, één begeleidster per twee kinderen. Knap geregeld en het zag er allemaal wel dik in orde uit. Nog een dikke kus en dan vertrokken we naar huis. Met tranen in de ogen en een heel raar gevoel. Aan de ene kant was er wel rust in huis, maar aan de andere kant duurde de week enorm lang.

Gelukkig kregen we na een paar dagen een telefoontje van zijn vaste moni om te zeggen dat hij het super vond en dat alles heel goed ging. Toen we hem gingen afhalen was hij natuurlijk heel blij dat hij ons terug zag, maar hij was al plannen aan het maken voor een volgend kamp.

Op zondag gaat hij nu voor het derde jaar naar Akabe scouts (om de 14 dagen). 's Middags afzetten en drie uur later weer oppikken.

Zijn grote broer ging op kamp met de scouts hier uit het dorp en onze Nikolas zou ook mee op kamp willen zoals "grote jongens" doen. Dus deze zomer staan er twee kampen op het programma, scouts en Hannibal.

Heel fier was hij en iedereen mocht het weten. Ze moesten hem allemaal schrijven, overal vertelde hij het. Heel veel post op kamp en wat is er leuker dan dat? Ook hier weer een geweldige periode gehad. Ik moet bekennen dat het een heel speciaal gevoel is om hem achter te laten. De tranen zijn dan niet ver weg, maar dat is volgens mij heel normaal. Ook bij zijn broer is het altijd spannend voor ons.

Na het kamp zijn we natuurlijk heel tevreden dat we ze terug zien en hebben we oren te kort om naar al hun verhalen te luisteren. En geef nu zelf toe, als we aan onze jeugdijaren denken: wat is er nu fijner dan met vrienden op kamp gaan !!!

Ook al is onze Nikolas niet zoals zijn broer en heeft hij extra aandacht nodig, ze worden groter en willen ook spannende dingen doen.

De moni's die deze kampen begeleiden, verdienen allemaal een dikke pluim. Je kind er mogen afzetten met zijn extra zorgen en weten dat je gerust kan zijn, dat doet enorm deugd. Zelf thuis even tot rust kunnen komen en je batterijen weer opladen, dat is een heel fijn gevoel.

We wensen iedereen succes in de zoektocht naar een kamp of opvang voor de kinderen.

Charlotte

Charlotte is een meisje van dertien jaar. Ze werd blind geboren.

Cathérine had met de moeder van Charlotte en met haar partner een gesprekje over loslaten.

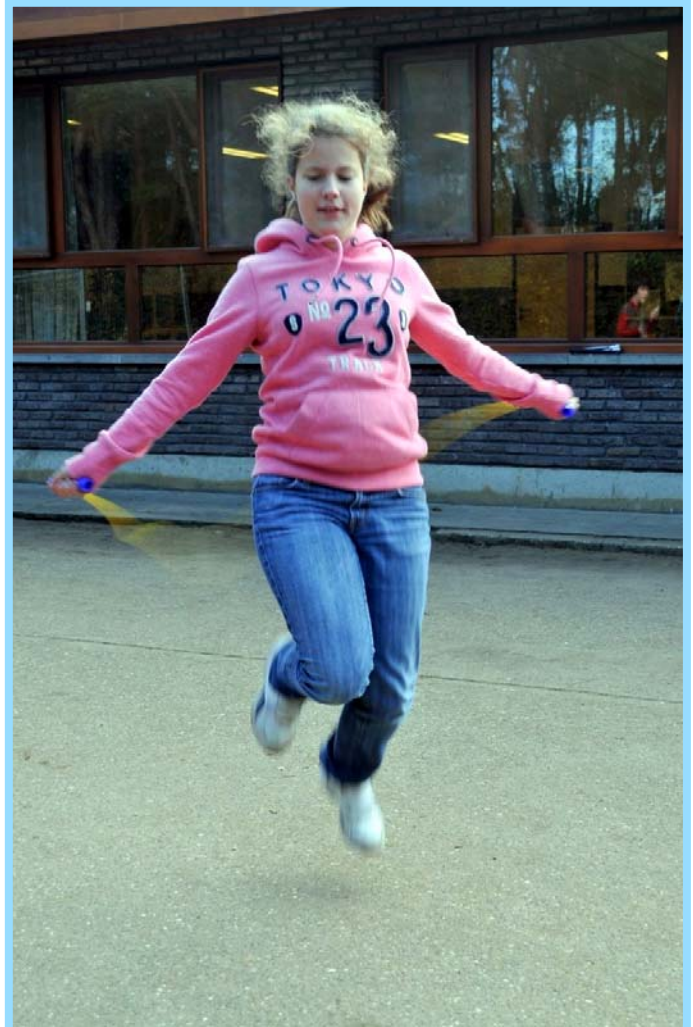
“Ik geloof dat ik geen overbeschermende moeder was en ben. Ik heb Charlotte steeds laten doen. Al van toen ze klein was, heb ik haar laten experimenteren, haar allerlei zaken laten doen waar andere mensen soms wel eens van zeiden “ai, dat kan ze toch nog niet” of wat andere mensen veel te gevaarlijk vonden, zoals met een aardappelmesje snijden! Maar Charlotte is voorzichtig, ze probeert altijd goed in te schatten wat veilig is en niet. Doorheen de jaren heb ik vertrouwen gekregen in haar: vaak heeft ze een ‘droom’, of wil ze iets bijleren, en daar gaat ze dan voor. Heel recent kregen we daar nog een voorbeeld van: ze wil al lang leren fietsen, maar dat lukte toch niet. Maar Charlotte bleef oefenen en proberen, en enkele weken geleden zag ik haar in onze (doodlopende, rustige!) straat ineens voorbijfietsen! Haar kleine zus reed voorop en gaf aanwijzingen, en daarachter fietste onze glunderende dochter. Alweer gelukt. We hebben haar wel laten weten dat ze nu niet zomaar weg mocht fietsen, maar binnen afgesproken grenzen zal het wel mogen.

Haar dingen aanleren duurt heel lang, soms kost het bloed, zweet en tranen om iets te bereiken. Soms is mijn geduld wel eens op, en zijn we beiden boos op elkaar, maar het komt altijd wel weer in orde, en op het einde heeft ze weer iets bijgeleerd.

Alles gaat bij haar trager, maar uiteindelijk slaagt ze wel in de dingen. Hierdoor krijgt ze meer zelfvertrouwen om weer iets verder te gaan in haar ontdekkingstochten.

Omdat ik zie en ervaar, dat ze voorzichtig en sociaal is, vind ik het gemakkelijk om haar los te laten. Ik heb er vertrouwen in dat het wel goed komt wanneer ze iets onderneemt.

Er is slechts een domein, waarop ik maar geen vertrouwen krijg, en dat is haar mobiliteit. Charlotte heeft geen talent voor oriëntatie, zich verplaatsen blijft iets erg moeilijk voor haar. Daarom kan ik me niet voorstellen hoe het zal zijn, wanneer ze naar de stad zal willen, of zelf de bus zal willen nemen,... Ik denk dat ik dan achter de bus ga aanrijden, of er zelf stiekem bij op ga stappen. Ze krijgt intensieve mobiliteitstraining, en ik hoop voor haar dat ze er in zal slagen zich zelfstandig te verplaatsen: daar zal ze van genieten, en ze zal het als volwassen vrouw ook nodig hebben.”

Joyce

Joyce is een 15-jarig meisje met ernstige visuele beperkingen.

Haar geleidehond Pico is heel belangrijk voor haar.

Het loslaten van Joyce betekent voor mij als moeder ...

... Joyce meer vrijheid geven. Dat betekent bijvoorbeeld alleen met een vriendin naar de film gaan, met haar geleidehond Pico zelf naar school wandelen, ... Ik probeer haar zo veel mogelijk onder leeftijdsgenoten te brengen, onder andere door haar woord (hoe kunnen we dat nog noemen?) te volgen in de academie, door haar te laten afspreken met vriendinnen van school, ... We willen graag dat ze zich kan ontplooien en ontdekken.

Dat is niet gemakkelijk omdat Joyce altijd iemand nodig heeft om haar te begeleiden in een vreemde omgeving en dit is een verantwoordelijkheid die haar leeftijdsgenoten niet altijd zien zitten.

... haar zelfstandigheid bevorderen. We laten haar zelf de wekker zetten om 's morgens op te staan voor school, zelf voor het ontbijt voor zichzelf en Pico zorgen als ik nog niet thuis ben van het werk en de papa al vertrokken is, haar af en toe enkele uurtjes alleen thuis laten blijven – iets dat haar leeftijdsgenoten ook doen.

Mijn taak als ouder is:

- er voor zorgen dat Joyce gestimuleerd wordt om zo zelfstandig mogelijk te leren leven met haar handicap.
- haar betrekken in beslissingen, vertrouwen hebben in wat ze doet en haar duidelijk maken dat ze bij ons terecht kan.

Omdat ik altijd zeer overbeschermend ben geweest, is het voor mij moeilijk om Joyce los te laten. Door haar handicap is de ontdekkingstocht naar zelfstandigheid met vertraging verlopen. In vergelijking met een andere puber van 15 jaar, zonder handicap, is er een groot verschil. Anderen fietsen al jaren alleen naar school of een vriendin in de buurt, ze doen soms al vakantiewerk bij de bakker, ze hebben veel minder hulp nodig op school, ...

Als ik Joyce en Pico zelfstandig over straat zie lopen, dan heb ik een dubbel gevoel. Ik ben blij en trots dat ze dit kan, maar ik ben ook bang dat ze onder een auto of fiets zal lopen. Ik moet haar hier meer vertrouwen in geven en mijn overbeschermend moedergedrag wegcijferen in het belang van Joyce. Ik ben wel blij dat de GSM is uitgevonden, omdat ons dat allebei een veiliger gevoel geeft.

Mama van Joyce

Stijn en Stefaan

Loslaten!

Elk gezin met kinderen wordt vroeg of laat geconfronteerd met het kunnen 'loslaten' van de kinderen. Nadat wij jaren voor hen gezorgd hebben, komen ze op een bepaald moment in de puberteit op een kruispunt van gevoelens, waarbij de drang naar zelfstandigheid steeds groter wordt.

In ons gezin van drie kinderen, waarvan twee ernstig visueel gehandicapt door de ziekte van Stargardt, bleek dit kunnen loslaten niet zo evident. Immers met de onvermijdelijke beperkingen die hun handicap met zich meebrengt, blijf je als ouders een grote bezorgdheid meedragen over hun veiligheid en voel je toch steeds de verantwoordelijkheid op je schouders drukken. Ook als de pubers er een andere zienswijze op na houden, komt het erop aan om de gulden middenweg te zoeken.

Het spreekt vanzelf dat conflicten niet altijd uit te sluiten zijn, maar we hebben de ervaring in ons gezin, dat goede en redelijke afspraken vaak tot positieve resultaten hebben geleid. Hierdoor hebben we geleidelijk aan de kinderen meer zelfstandigheid kunnen geven. Ook het feit dat onze kinderen op een goede vriendenkring konden rekenen op school en in de jeugdbeweging, heeft het kunnen loslaten in belangrijke mate beïnvloed. Veel van hun vrienden zijn al van kleins af vertrouwd met hun handicap en daardoor hebben zij vaak op hulp en steun van leeftijdsgenoten kunnen rekenen. Het is natuurlijk niet zo dat wij de verantwoordelijkheid van ons afschuiven en dat wij de kinderen volledig aan hun lot overlaten. Het vangnet van de ouders blijft constant aanwezig en we zijn steeds bereid om hen waar nodig met raad en daad bij te staan. Je kan immers niet verwachten dat jongvolwassenen van 19 jaar al voldoende maturiteit en levenservaring bezitten om al de hindernissen op hun levensweg gepast te kunnen aanpakken.

De handicap bij Stijn en Stefaan werd vastgesteld rond de leeftijd van zeven jaar. Dit had tot gevolg dat zij al vanaf de lagere school werden geconfronteerd met het feit dat zij bepaalde zaken nooit of slechts met grote beperkingen zouden kunnen doen.

De verplaatsingen met de fiets en de daarbij behorende gevaren van het verkeer hebben ons aanvankelijk de meeste kopzorgen bezorgd. Door het volgen van een fietscursus, georganiseerd door Ganspoel, werden wij enigszins gerustgesteld dat fietsen mits de nodige voorzichtigheid niet onmogelijk was. Dit had tot gevolg dat mama gedurende jaren de kinderen begeleidde met de fiets. Eerst naar de dichtbij gelegen lagere school in de gemeente met slechts vijf minuten fietsen. Later naar de middelbare school op een viertal km van onze woonplaats. Op de leeftijd van veertien jaar kwamen op dit vlak de eerste discussies: de kinderen vonden het immers niet meer zo tof dat hun moeder hen tot aan de schoolpoort bracht; dit was niet stoer ten opzichte van hun vrienden. Ze vroegen daarom om alleen naar school te mogen fietsen, want zij voelden zich daartoe in staat. Aanvankelijk stonden wij als ouders huiverachtig tegenover deze vraag. Geruime tijd hebben wij hun zus Ilse, die dezelfde weg naar school moest fietsen, de begeleidende taak laten overnemen, maar na verloop van tijd hebben wij uiteindelijk met een bang hart toestemming gegeven om alleen de weg naar school te fietsen. Stijn en Stefaan hebben dit vertrouwen niet beschaamd en er zijn eigenlijk nooit ongelukken gebeurd, ook door het feit dat zij de nodige verantwoordelijkheid en voorzichtigheid aan de dag bleken te leggen. Door deze gunstige ervaringen waren latere beslissingen eenvoudiger te nemen.

Het hoort onlosmakelijk bij het leven dat kinderen op een bepaald moment onder de beschermende vleugels van de ouders vandaan willen. Ook kinderen met een beperking hebben gelijkaardige wensen en verwachtingen. Het is een logische evolutie die vaak met discussies, twijfels en angst gepaard gaat.

Wij als ouders hebben de ervaring dat een goede dialoog tussen kinderen en ouders ertoe kan leiden dat de verschillende standpunten en bekommernissen verzoend kunnen worden. We moeten bovendien respecteren dat kinderen niet klein blijven en uiteindelijk zelf op een zelfstandige manier hun weg in het leven trachten te vinden.

De ouders van Stijn, Stefaan en Ilse

Een dagje op de boerderij

Het nieuwe schooljaar is al even bezig maar toch willen wij jullie terug meenemen naar het vorige. Naar goede gewoonte organiseren wij elk jaar een ontmoetingsdag voor onze GON-kindjes, hun broertjes en zusjes en natuurlijk ook de ouders.

Vorig schooljaar hebben we iedereen uitgenodigd in "Het Ollemanshoekje" te Herselt. Een leuke locatie om te ravotten, dieren te aaien en te voederen en echte boerentaken uit te voeren.

Het weer zat niet mee maar dit hield ons niet tegen om ten volle van de dag te genieten. Bij aankomst kreeg iedereen een beker warme chocolademelk en een wafel. Daarna gingen we op verkenning op de boerderij. We maakten kennis met de verschillende dieren die daar wonen.

Tijdens het middageten kregen de kinderen de kans om zich te laten schminken. Al vlug hadden we allemaal extra dieren op de boerderij rondlopen.

Na de middag stonden boer Charel en boerin Marie ons op te wachten. Koe Karla was in de beek gevallen en iedereen moest helpen om ze er weer uit te krijgen. Hierdoor was boer Charel veel tijd kwijt en moesten we allemaal helpen om de taken op de boerderij af te werken.

Terwijl de ouders samen zaten en de mogelijkheid kregen om verschillende dingen te bespreken, gingen de kinderen in kleine groepjes op stap.

Op de hooizolder moesten de kinderen eieren gaan rapen. Grote balen stro waren opgestapeld en zorgden voor klim- en klauterplezier, elk kind had zijn eigen kleur van eieren om te zoeken. Met kruiwagens moesten de kinderen het eten van de dieren rond brengen. Opgelet elk dier moest het juiste eten krijgen!

Een boerderij is natuurlijk niets zonder tractoren, hier konden ze vrij mee rond rijden in de zaal.

We konden de kinderen niet laten vertrekken zonder aandenken. Daarom hadden we ook een knutselmoment voorzien. Hier maakten de kinderen hun eigen dierenketting die ze dan mee naar huis mochten nemen.

Het was een drukke dag maar wij vonden het alvast super leuk!

Aan de gezichten van de kinderen te zien deden ook zij onze mening.

Hopelijk beleven we op het einde van dit schooljaar evenveel plezier!

Wij houden jullie alvast op de hoogte.

De juffen van GON-kleuter

Andere kinderen, andere ouders?

Over de ontwikkeling en opvoeding van slechtzienende kinderen op lagere schoolleeftijd

Kinderen van de lagere school

Kunnen, kennen en erbij horen zijn kernwoorden in het leven van kinderen op deze leeftijd (*). Ze bepalen voor een groot deel het welbevinden van kinderen in de jaren van de lagere school.

Bij de overstap naar de lagere school gaat er veel aandacht naar het schools leren. Goede prestaties dragen bij tot het zelfvertrouwen van het kind. Mee kunnen met leeftijdsgenoten is in deze periode belangrijk en maakt de kans ook groter om er bij te horen.

In de loop van de lagere school begrijpen de kinderen meer en meer van de wereld. Hun directe omgeving wordt uitgebreid, ze gaan bijvoorbeeld met de fiets op stap of ze gaan al eens zelfstandig logeren. Mama en papa blijven de belangrijkste personen, maar leeftijdsgenootjes krijgen een steeds grotere plaats. Buitenschoolse activiteiten worden belangrijker.

Stilaan vermindert op veel gebieden de hulp van volwassenen en gaat het kind meer zelfstandig ondernemen.

Op deze leeftijd zijn kinderen steeds meer in staat om zichzelf en hun prestaties te vergelijken met leeftijdsgenoten en met wat die kunnen. Het kind merkt de verschillen op tussen hemzelf en anderen.

Op het einde van de lagere school vormt zich een sociale identiteit. Het kind krijgt een duidelijker besef van wat anderen van hem vinden. Daar hoort bij dat kinderen zeer gevoelig zijn voor waardering en afkeuring door anderen.

Als kinderen slecht zien

Starten in de lagere school brengt voor kinderen die slecht zien en voor hun ouders nog een grotere spanning mee dan voor andere kinderen. Ouders vragen zich af hoe groot de invloed zal zijn van het slecht zien op het leren lezen, schrijven en rekenen.

Zal het kind het tempo aankunnen en zal het zijn mannetje kunnen staan binnen de klasgroep en in de grote school?

Leren vraagt extra inspanning. Kinderen die slecht zien, hebben meer tijd nodig en moeten zich nadrukkelijker concentreren om hetzelfde waar te nemen, te overzien en te interpreteren. Dit maakt soms onzeker en is vermoeiend. Tegelijk zien we vaak dat deze kinderen echte doorzetters zijn, die niet willen onderdoen voor leeftijdsgenoten die goed zien.

Kinderen die slecht zien, gaan meer en meer beseffen dat bepaalde dingen voor hen anders zijn. Ze krijgen meer inzicht in wat slecht zien betekent en wat de gevolgen hiervan zijn. Ze horen soms ook de opmerkingen die andere kinderen maken, bijvoorbeeld over de speciale hulpmiddelen die zij gebruiken of over hun vreemde manier van kijken. Het ontvangen van speciale hulp (GON of TB) vinden sommige kinderen plezierig. Anderen ervaren het juist als een in de verf zetten van hun 'anders-zijn' en hebben het hier moeilijk mee. Zij gaan ook beseffen dat slecht zien iets is wat niet zomaar overgaat.

Wanneer kinderen die slecht zien zich vergelijken met leeftijdsgenoten kunnen zij gefrustreerd raken, omdat de gewone activiteiten hen vaak zoveel meer tijd en energie kosten. Mee kunnen met leeftijdsgenoten is niet altijd vanzelfsprekend. Het ene kind kan deze frustraties beter verdragen dan het andere.

Kinderen die niet onder willen doen, lopen het risico om zichzelf te overschreeuwen of doen er alles aan om hun handicap te camoufleren. Kinderen die wat rustiger of meer verlegen zijn, neigen er eerder toe om juist niet op te vallen.

Slecht zien kan een invloed hebben op het omgaan met anderen. Kinderen die ernstig slechtziend zijn hebben problemen om een (spel) situatie of de reactie van anderen goed in te schatten. Zij missen overzicht en kunnen gezichtuitdrukkingen en gebaren niet of niet voldoende waarnemen. Leren door imiteren is niet vanzelfsprekend. Hierdoor worden bepaalde vaardigheden in het omgaan met anderen moeilijker verworven. Sommige kinderen kunnen zonder grote problemen deelnemen aan groepsactiviteiten en aan sport en spel. Voor anderen ligt dit moeilijker.

Kinderen die ernstig slechtziend zijn, blijven meer afhankelijk van de hulp van volwassenen. Ze kunnen bijvoorbeeld niet zelfstandig met de fiets naar een vriendje. Hierdoor kunnen ze wat geïsoleerd raken.

Het is vaak heel moeilijk om in te schatten wat het kind wel of niet ziet. Bovendien wordt het zicht vaak beïnvloed door de omstandigheden, bijvoorbeeld of er meer of minder licht is. Doordat de omgeving van het schoolkind uitgebreid wordt en het kind met meer mensen omgaat, kan het kind dat slecht ziet wel eens te maken krijgen met onbegrip en misverstanden. De visuele beperking wordt soms overschat, dan weer onderschat. Veel hangt hierbij o.a. af van het feit of men uiterlijk aan het kind kan zien dat het slechtziend is. Niet goed begrepen worden kan kinderen onzeker maken.

Ouders en kinderen van de lagere school die slecht zien

Kinderen die slecht zien, hebben bij bepaalde zaken op school speciale hulp nodig. Het is belangrijk dat de leerkracht goed op de hoogte is van wat de visuele beperking van het kind betekent en wat er de praktische gevolgen van zijn. Zo kan hij de gepaste ondersteuning bieden.

Schoolkinderen worden zich meer en meer bewust van hun 'anders-zijn'. Het is van belang om aandachtig te zijn voor de (subtiele) signalen die het kind hieromtrent uitzendt.

Het is vaak zoeken hoe we hier best op reageren. Soms is een geruststellend gebaar of opmerken dat het moeilijk is voldoende. Soms helpt het om er over te praten. Belangrijk is dat het kind weet dat het bij iemand terecht kan. Het kan zinvol zijn om kinderen in contact te brengen met andere kinderen die slecht zien. De (h)erkenning die ze vinden bij anderen die hetzelfde meemaken kan hen sterker maken.

Kinderen komen heel wat te weten over zichzelf. Het is goed om een kind te helpen om een realistisch zelfbeeld op te bouwen. Hiervoor zetten we de dingen in de verf, die het kind goed kan. Tegelijk hebben we aandacht voor de moeilijkheden die het ervaart. In deze fase kunnen we het kind leren om het onderscheid te maken tussen datgene wat het gevolg is van 'niet kunnen zien' en van 'niet kunnen'. We maken duidelijk dat hij meer tijd nodig heeft om iets te doen omdat hij niet goed ziet en niet omdat hij dom is.

Kinderen willen meer en meer dingen zelfstandig doen. Het is belangrijk dat we kinderen die slecht zien hier ook voldoende kansen toe bieden. Ook al zijn we vaak wat extra bezorgd. We gaan op zoek naar een goed evenwicht tussen beschermen en loslaten. We zoeken naar manieren waarop het kind kan deelnemen aan activiteiten met leeftijdsgenoten. Zo leert het kind omgaan met anderen en ervaart het dat het erbij hoort.

(* *Kinderen die slecht zien. Ontwikkeling, opvoeding, onderwijs en hulpverlening. Gringhuis e.a. uitg. Bartimeus*

A.B.

Speelgoed

Enkelswingbal

Bij Samantha zagen we dit leuke speelgoed, dat ook voor kinderen die erg slecht zien of blind zijn leuk kan zijn: de Olé Swing (en Dance Wheel). Sommigen onder ons herkennen misschien het principe, héél vroeger werd dit speelgoed ook wel gemaakt met een oude panty met een tennisbal in. Je maakt de lus vast aan je ene voet, dan draai je het wiel (de schijf) rond. Met de andere voet moet je er overheen springen.

Dit speelgoed bestaat ook onder de naam skip ball, het nadeel van die versie is, dat de bal en de lus verbonden zijn met een touw, waardoor de bal makkelijk tegen de benen slaat.

Je kan het kopen bij Blokker (het hoort bij het zomerspeelgoed), Action (Nederland), en online bijvoorbeeld bij www.lupux.nl of www.bol.com.

Pratende doosjes

Bij Eelke Verschuur vonden we deze pratende doosjes. Je kan een boodschap inspreken, die kan je horen wanneer je het deksel opheft. In het doosje kan je iets verstoppen. Meer info vind je op www.eelkeverschuur.nl.

Op de website kan je misschien nog leuke ideetjes opdoen, zoals pratende briefkaarten en fotoalbums, drukknoppen en leuke CD's.

Swinxs

Deze spelcomputer zagen we in een van onze gezinnen.

De Swinxs spelcomputer is ontworpen voor actieve spelletjes voor binnen en buiten. De Swinxs console praat, herkent, moedigt aan en legt spelletjes uit. Ze treedt tevens op als scheidsrechter. De console is licht, beperkt van omvang en door haar duurzame batterij is ze makkelijk mee te nemen naar het park, de speeltuin of b.v. het strand.

De te downloaden spelletjes zijn ondergebracht naar categorieën als bijvoorbeeld 'binnen' en 'actief'. De spelletjesmogelijkheden zijn oneindig en variëren van traditionele verstopspelletjes tot educatieve quizen en avontuurlijke spelletjes. De spelletjes zijn GRATIS te downloaden op deze website. Naast spelletjes kunnen er tevens verhalen en muziek op de Swinxs gedownload worden.

SWINXS

Een Swinxs kost 149,95 euro. Bij aanschaf ontvang je de console, 4 XS-tags, USB kabel, adapter (Swinxs heeft een accu) en 4 reeds geïnstalleerde spelletjes.

De Swinxs is al op enkele plaatsen te koop in België. Je vindt alle informatie op de website: www.swinx.com/nl/info.

C.V.

Deborah en Brian

Hoe begeleid je best een volwassene die blind is of zeer ernstig slechtziend? Hoe ga je mee met iemand die de weg niet kent en niet ziet?

Hoe laat je weten dat er een helling aankomt, een trap of een hindernis? Hoe ga je met hem door een deur? Hoe wijs je de stoel aan waarop de persoon, die blind is, kan gaan zitten? Hoe ga je mee op straat, hoe laat je iemand instappen in je auto of in de bus of de trein?

Op die en nog veel meer vragen vind je het antwoord in de DVD en de begeleidende tekst die medewerkers van Spermalie (Brugge) maakten.

En hoe begeleid je best een kind dat blind is? De tekst maakt een aantal principes duidelijk: veiligheid geven, concrete taal gebruiken, ruimte geven om te ontdekken, aanmoedigen, aandachtig luisteren...

De DVD kan je kopen bij het Steunpunt ExpertiseNetwerken (SEN).

website: www.senvzw.be

e-mailadres: info@senvzw.be

Je kan de DVD ook bij ons bestellen op het secretariaat van thuisbegeleiding.

De prijs is 5 euro (zonder verzendingskosten).

Want ik wil

Wat is dat

Wat ik hoor

Wat ik ruik

'k wil het weten hoor

Wat ik voel met mijn handen

Met mijn voeten als ik stap

Ik wil rennen op de trap

'k hoor de echo als ik klap

Ik wil overal heen

Maar nu nog niet alleen

'k voel je hand als je me helpt

Met jou wil ik het zelf

Want ik wil op mijn eigen benen staan

Ik wil zelf kunnen kiezen waar ik ga

Want ik wil, ik zal, ik kan

Wees daar maar zeker van

Freddy Craeynest

L.D.

Naar het cursuscentrum in Ganspoel in het voorjaar 2012

Infodag over slecht zien

Als het allemaal nog heel nieuw is voor jou: de diagnose van het oogprobleem van je kind, al die medische termen en ingewikkelde onderzoeken ...

Of ook als je er al wel al veel van weet, maar je wil er nog meer over horen.

Als je eens een bril wil opzetten waarmee je een indruk krijgt van wat je zoon of dochter ziet.

Als je samen met andere ouders wil stilstaan bij wat het betekent, een kind opvoeden dat slecht ziet

...

Als je ook wel eens andere ouders wil ontmoeten met een kind met zo'n problemen - dan is dit misschien iets voor jou!

Op **zaterdagvoormiddag 28 januari 2012** is er in Ganspoel een info- en ontmoetingsdag voor ouders van kinderen die slecht zien door een oogaandoening.

Infodag over CVI

Een cerebrale visuele inperking of CVI is een weinig gekende en moeilijk te begrijpen probleem.

Kinderen met CVI kunnen niet goed kijken en dat komt door een verstoorde werking van de hersengebieden, die te maken hebben met visuele aandacht en de verwerking van visuele informatie.

Op de infodag van **zaterdag 10 maart** in Ganspoel vertellen we van de ervaringen van ouders en begeleiders. Wat hebben deze kinderen nodig op vlak van begeleiding en opvoeding? We zoeken samen antwoorden.

Infoavond over albinisme

Kinderen met albinisme vormen een speciale groep binnen de groep van slechtziende kinderen. Ze hebben een verminderde gezichtsscherpte, ze vertonen onwillekeurige oogbewegingen en hebben last van licht.

Daarnaast hebben een aantal kinderen met albinisme ook een opvallend uiterlijk.

Op de info-avond van **donderdag 20 maart** legt de oogarts uit wat de oorzaken en de gevolgen zijn van albinisme. We vertellen onze ervaringen uit de begeleiding van deze kinderen op school. We laten ouders en jongeren aan het woord over albinisme.

Voor deze cursussen krijgt u ook nog een uitnodiging. Inschrijven is nodig!

L.D.

Centrum Ganspoel vzw

**THUISBEGELEIDINGSDIENST
DIENST GEÏNTEGREERD ONDERWIJS**

Ganspoel 2
3040 Huldenberg
tel: 02/686.00.40
fax: 02/688.07.13
e-mail: thuisbegeleiding@ganspoel.be

De nieuwsbrief is een viermaandelijks uitgave van de diensten

**THUISBEGELEIDING en
GEÏNTEGREERD ONDERWIJS**

van Centrum Ganspoel

met deze keer bijdragen van Leo Delaet, Cathérine Vanderbeken, Greet Vissenaekens, Tiene Vanreybrouck, de ouders van Lukas, de mama van Nikolas en Lukas, de mama van Joyce, de ouders van Stijn, Stefaan en Ilse, de juffen van GON-kleuter en Annie Behiels.

Lay-out en secretariaat: Marcia Caekelberghs